

Crna Gora
Ministarstvo energetike i rudarstva
Direktorat za energetske efikasnosti

INFORMACIJA O PROJEKTU „MONTENEGRO JUST ENERGY TRANSITION (M-JET) – PRAVEDNA
ENERGETSKA TRANZICIJA CRNE GORE“ I PLANIRANOM OBEZBJEĐENJU SREDSTAVA ZA NJEGOVU
PRIPREMU I REALIZACIJU

Avgust, 2026. godine

1. Uvod

Ministarstvo energetike i rudarstva, u saradnji sa Svjetskom bankom, sprovodi aktivnosti usmjerene na podršku procesu pravedne tranzicije u Pljevljima, sa posebnim fokusom na razvoj održivog sistema grijanja i unapređenje kvaliteta vazduha.

U okviru ove saradnje, Svjetska banka kroz Program za implementaciju tržišnih mehanizama (*Partnership for Market Implementation - PMI*) pruža tehničku podršku izradi Plana pravedne tranzicije za Pljevlja i koncepta održivog grijanja, koji predstavljaju osnov za pripremu budućih investicija. Na tim osnovama razvijen je preliminarni koncept projekta „*Montenegro Just Energy Transition (M-JET)*“ (Pravedna energetska tranzicija Crne Gore), koji predstavlja jednu od ključnih inicijativa za dekarbonizaciju sektora grijanja u Pljevljima i doprinos ostvarivanju ciljeva definisanih Nacionalnim energetske i klimatskim planom Crne Gore i Strategijom niskokarbonskog razvoja.

Polazeći od dosadašnje saradnje i ostvarenog napretka u pripremi projekta, Svjetska banka je iskazala spremnost da razmotri obezbjeđenje bespovratnih sredstava kroz instrument za finansiranje pripreme projekata (*Grant Facility for Project Preparation (GFPP)*), namijenjen finansiranju pripreme infrastrukturnih projekata prije njihove investicione faze.

Imajući u vidu značaj pravovremenog obezbjeđenja sredstava za pripremu projekta, Svjetska banka je predložila da se, paralelno sa pripremom zahtjeva za pripremni grant kroz Grant Facility for Project Preparation (GFPP), podnese i aplikacija za tehničku pomoć kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan (Western Balkans Investment Framework - WBIF). WBIF Technical Assistance (TA) predstavlja alternativni izvor finansiranja istih pripremnih aktivnosti, uključujući izradu studije izvodljivosti i druge dokumentacije potrebne za pripremu investicionog projekta. Na ovaj način bi se omogućilo da se pripremna faza projekta finansira kroz jedan od dva potencijalna instrumenta - GFPP Svjetske banke ili WBIF TA.

Predmet ove informacije je upoznavanje Vlade Crne Gore sa projektom „*Montenegro Just Energy Transition (M-JET)*“, njegovim značajem za Crnu Goru, kao i planiranim aktivnostima na pripremi i realizaciji projekta. Informacijom se Vlada upoznaje sa načinom obezbjeđenja sredstava za pripremu projekta, uključujući pripremni grant Svjetske banke kroz Grant Facility for Project Preparation (GFPP) i mogućnost obezbjeđenja tehničke pomoći kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF). Pored navedenog, Vlada će informacijom biti upoznata i sa planiranim narednim koracima i opredijeljenošću za nastavak pripreme i realizaciju investicionog projekta u saradnji sa Svjetskom bankom. Prema inicijalnoj finansijskoj konstrukciji projekta, nije potrebno izdvajanje iz budžetskih sredstava za realizaciju investicionog projekta, koji bi se finansirao kroz kreditni aranžman sa Svjetskom bankom, uz mogućnost obezbjeđenja bespovratnih sredstava kroz WBIF.

2. Inicijativa Svjetske banke

Predloženi pripremni grant, okvirne vrijednosti od 2 do 2,5 miliona USD, bio bi namijenjen finansiranju pripremnih aktivnosti za budući investicioni projekat, uključujući izradu studije izvodljivosti, procjene uticaja na životnu sredinu i projektne dokumentacije, finansijskih i tehničkih analiza, projektnih zadataka, aktivnosti jačanja institucionalnih kapaciteta i druge aktivnosti neophodne za uspješnu pripremu projekta.

Pripremni grant predstavlja prvu fazu pripreme investicionog projekta „Montenegro Just Energy Transition (M-JET)“, čija je indikativna vrijednost procijenjena na oko 50 miliona eura. Prema preliminarnom konceptu Svjetske banke, investicioni projekat bio bi realizovan tokom pet godina i obuhvatao bi četiri međusobno povezane komponente, i to:

1) Izgradnja novog obnovljivog izvora toplote za sistem daljinskog grijanja u Pljevljima

Ova komponenta podrazumijeva izgradnju novog centralnog postrojenja za proizvodnju toplote iz obnovljivih izvora energije koje bi, nakon prestanka rada Termoelektrane Pljevlja, obezbijedilo kontinuitet sistema daljinskog grijanja. Planirano je da novo postrojenje koristi obnovljive izvore energije, dok će konačno tehničko rješenje i izbor tehnologije biti definisani kroz studiju izvodljivosti i tehničko-ekonomsku analizu koja će biti finansirana iz pripremnog granta (procijenjena vrijednost investicije 24 miliona EUR).

2) Proširenje distributivne mreže daljinskog grijanja

Predviđeno je proširenje postojeće mreže daljinskog grijanja radi povezivanja prioriternih gradskih zona sa najvećom potrebom za toplotnom energijom, nadovezujući se na infrastrukturne radove koji su već u toku. Time bi se omogućilo postepeno povećanje broja korisnika sistema daljinskog grijanja, unaprijedilo korišćenje postojeće infrastrukture i dodatno smanjile emisije zagađujućih materija u urbanom području Pljevalja (procijenjena vrijednost investicije 20 miliona EUR).

3) Podrška održivom grijanju i mjerama energetske efikasnosti u stambenom sektoru

Ova komponenta predviđa podršku domaćinstvima kroz sprovođenje mjera energetske efikasnosti i zamjenu individualnih sistema grijanja koji koriste ugalj i druga čvrsta goriva čistijim rješenjima, posebno u područjima gdje priključenje na sistem daljinskog grijanja nije moguće ili nije ekonomski opravdano. Na taj način doprinijelo bi se smanjenju emisija zagađujućih materija, povećanju energetske efikasnosti stambenog fonda i unapređenju kvaliteta vazduha (procijenjena vrijednost investicije 5 miliona EUR).

4) Tehnička pomoć i podrška implementaciji projekta

Ova komponenta obuhvata finansiranje aktivnosti neophodnih za uspješnu pripremu i realizaciju projekta, uključujući izradu projektne dokumentacije, stručni nadzor, upravljanje projektom i druge konsultantske usluge, čime bi se obezbijedila kvalitetna priprema i efikasna implementacija investicionog projekta (procijenjena vrijednost 1 milion EUR).

Predloženi projekat predstavlja jedan od prioriternih infrastrukturnih projekata za sprovođenje procesa pravedne tranzicije u Pljevljima, sa direktnim doprinosom unapređenju kvaliteta vazduha, dekarbonizaciji sektora grijanja, otvaranju novih radnih mjesta, razvoju održivog sistema grijanja i unapređenju kvaliteta života građana.

Planirano je da realizacija investicionog projekta bude finansirana sredstvima Svjetske banke, uz mogućnost obezbjeđenja dodatnih bespovratnih sredstava iz Investicionog okvira za Zapadni Balkan (Western Balkans Investment Framework - WBIF), koja bi, prema preliminarnim procjenama, mogla iznositi do 30% ukupne vrijednosti investicije. Time bi se unaprijedila finansijska održivost projekta i smanjile potrebe za kreditnim zaduženjem za njegovu realizaciju.

3. Zahtjev Svjetske banke i naredni koraci

Na osnovu smjernica dostavljenih od strane Svjetske banke, dostavljanje pisma namjere (Letter of Request) predstavlja preduslov za pokretanje internih procedura za odobravanje pripremnog granta

za projekat „Montenegro Just Energy Transition (M-JET)“. Dostavljanjem pisma namjere Vlada Crne Gore iskazala bi zainteresovanost za korišćenje pripremnog granta i opredijeljenost da, po završetku pripremnih aktivnosti i u skladu sa sprovedenim nacionalnim procedurama, nastavi saradnju sa Svjetskom bankom na pripremi i realizaciji investicionog projekta.

Posebno je važno istaći da se ovaj grant posmatra u kontekstu šireg investicionog projekta „Montenegro Just Energy Transition (M-JET)“. Namjera je da se kroz pripremi grant obezbijedi izrada kompletne dokumentacije potrebne za pripremu investicije, nakon čega bi Svjetska banka nastavila saradnju sa Crnom Gorom na realizaciji investicionog projekta procijenjene vrijednosti oko 50 miliona eura. Stoga se pismom namjere, pored iskazivanja zainteresovanosti za korišćenje pripremnog granta, potvrđuje i opredijeljenost Crne Gore za nastavak pripreme i realizaciju investicionog projekta sa Svjetskom bankom, koja podrazumijeva i mogućnost kreditnog zaduženja kod Svjetske banke za ove namjene. Pripremi grant i buduća investicija na taj način predstavljaju zaokružen okvir saradnje sa Svjetskom bankom, pri čemu pripremna faza ima za cilj stvaranje uslova za prelazak u investicionu fazu i realizaciju investicionog projekta.

Nakon dostavljanja pisma namjere, Svjetska banka bi pokrenula interne procedure za odobravanje pripremnog granta, uključujući pripremu Sporazuma o grantu (Grant Agreement) i prateće dokumentacije. Paralelno sa tim, pristupilo bi se pripremi projektnih zadataka (Terms of Reference) i drugih aktivnosti neophodnih za sprovođenje pripremnog granta.

Nakon potpisivanja Sporazuma o grantu, pripremi grant bio bi operativan u trajanju od 18 mjeseci, tokom kojih bi bila izrađena kompletna dokumentacija neophodna za donošenje odluke o realizaciji investicionog projekta, uključujući studiju tehničke izvodljivosti, procjenu uticaja na životnu sredinu i društvo (Environmental and Social Impact Assessment - ESIA), kao i ostalu tehničku, ekonomsku i projektnu dokumentaciju neophodnu za pripremu investicije.

Prema indikativnom planu aktivnosti dostavljenom od strane Svjetske banke, početak realizacije pripremnog granta očekuje se tokom drugog, odnosno trećeg kvartala 2027. godine, dok bi najveći dio aktivnosti finansiranih iz pripremnog granta bio realizovan tokom 2028. godine.

Istovremeno sa realizacijom pripremnog granta planirano je pokretanje pripreme investicionog projekta, kako bi se po završetku pripreme faze omogućio nesmetan prelazak u fazu realizacije projekta, bez odlaganja postupaka javnih nabavki i drugih aktivnosti neophodnih za početak implementacije.

4. Značaj projekta „Montenegro Just Energy Transition (M-JET) - Pravedna energetska tranzicija Crne Gore“

Obezbjedenje pripremnog granta omogućilo bi Crnoj Gori da, bez opterećenja državnog budžeta, finansira pripremu kompletne tehničke, ekonomske, ekološke i projektne dokumentacije neophodne za realizaciju jednog od najznačajnijih infrastrukturnih projekata u oblasti energetike. Time bi se stvorili uslovi za kvalitetnu pripremu investicionog projekta i donošenje odluka zasnovanih na sveobuhvatnim tehničkim, ekonomskim i finansijskim analizama.

Izradom kompletne projektne dokumentacije stvorili bi se uslovi za nesmetan prelazak iz pripreme u investicionu fazu projekta i početak njegove realizacije, u skladu sa opredjeljenjem za realizaciju investicionog projekta i sprovedenim odgovarajućim nacionalnim procedurama. Time bi se omogućilo blagovremeno pokretanje postupaka javnih nabavki i drugih aktivnosti neophodnih za realizaciju investicije, bez odlaganja nakon završetka pripreme faze.

Istovremeno, kvalitetno pripremljen projekat predstavljao bi osnov za kandidovanje dijela investicionih troškova za finansiranje bespovratnim sredstvima iz Investicionog okvira za Zapadni Balkan (Western Balkans Investment Framework - WBIF), čime bi se unaprijedila finansijska održivost projekta i smanjile potrebe za kreditnim zaduženjem za njegovu realizaciju.

Realizacijom projekta stvorili bi se uslovi za razvoj održivog sistema grijanja u Pljevljima zasnovanog na čistijim izvorima energije, smanjenje upotrebe uglja u sektoru grijanja, unapređenje kvaliteta vazduha i kvaliteta života građana, kao i doprinos sprovođenju procesa pravedne energetske tranzicije i ostvarivanju ciljeva definisanih nacionalnim strateškim dokumentima u oblasti energetike i klimatskih promjena.